

«TASDIQLAYMAN»
“E va MM” kafedrası mudiri:
t.f.d. R.A. Eshonqulov
 « _____ » _____ **2022 yil**

FAN DASTURI BAJARILISHINING KALENDAR REJASI
(ma’ruza, seminar, amaliy mashg’ulotlar)

Fakultet: Geologiya va konchilik ishi	Yo’nalish: Ekologiya va atrof muhit muhofazasi	Akadem guruh E-115-20 E-116-20	Ma’ruza	30
Fanning nomi: Suv resurslaridan mukammal foydalanish va muhofaza qilish			Amaliy mash.	30
Ma’ruzachi: t.f.d., prof. Muradov Sh. O.				
Maslahat va amaliy mashg’ulotni olib boruvchi: ass.To’rayev U. M.			Mustaqil ish	60
Mustaqil mashg’ulotlarni olib boruvchi: ass.To’rayev U. M.				
2022-2023 o’quv yili V-VI semestr			Jami	120

№	Mavzuning nomi	Ajratilgan soat	Bajarilganligi haqida ma’lumot		O’qituvchi imzosi
			Oy va kun	Soatlar soni	
1	3	4	5	6	7
Ma`ruza					
1	Fanga kirish: SRMF va MQ fanining maqsad va vazifasi. “Suv va suvdan foydalanish to’g’risidagi” qonunning mazmun va mohiyati. SRMF va MQ predmeti, maqsadi, vazifalari, rivojlanish tarixi va vazifalari. SRMF va MQ fanining fan sifatida shakllanishi, rivojlanish tarixi, ijtimoiy-iqtisodiy va ekologik tizimli yondashuvi. SRMF va MQ fanining fan sifatida shakllanishi. SRMF va MQ fanining rivojlanish tarixi.	2			
2	SRMF va MQ ni rejalashtirish va ilmiy farazlari SRMF va MQ ga tizimli va ekologik yondashish zaruriyati. SRMF va MQ ni rejalashtirish. Gidrosfera, uning paydo bo’lishi, shakllanishi va undagi suvning zaxiralari. Yerda suvning paydo bo’lishi haqidagi farazlar. Uzoq muddatga xalq xo’jaligining suvga bo’lgan talabini qondirishni rejalashtirishning ilmiy farazlari. Xalq xo’jaligi tarmoqlarida suvdan foydalanish sxemasi haqida tushuncha.	2			
3	Yerda suvning paydo bo’lishi haqidagi farazlar. Suvning tabiatdagi aylanma harakati va uning miqdoriy tavsiflari. Sayyoramizning suv resurslari, hududiy taqsimlanishi va joylashishi. Sayyoramizning, Markaziy Osiyo va O’zbekiston suv resurslari hududiy taqsimlanishi va joylashishi. Jahondagi suv xo’jalik muammolarining kelib chiqish sabablari va ularni hal qilish yo’llari.	2			
4	O’zbekiston Respublikasida bir kishi uchun yillik tabiiy ozuqa me’yori va ularning ta’minlanish darajasi haqida tushuncha. Janubiy O’zbekiston suv resurslarini barqarorlashtirish nazariy va amaliy asoslash. Suv xo’jaligi majmuasi (SXM) to’g’risida tushunchalar. SXM ni barpo qilish zaruriyati va ahamiyati. SXM ning sinflarga bo’linishi	2			

5	Suv xo'jalik majmuasi (SXM) to'g'risida tushunchalar. SXM ning asosiy qatnashuvchilarini asoslash. SXM qatnashuvchilarini suv bilan ta'minlash navbati va tartibi.	2			
6	Suv xo'jalik majmuasini barpo qilish zaruriyati, ahamiyati va sinflarga bo'linishi. Kommunal-ro'zg'or xo'jaligining SXM suv resurslariga nisbatan miqdoriy talablari. KRX ning suv resurslariga sifat talablari. KRX oqova suvlarining ifloslanish darajasi.	2			
7	SXM asosiy qatnashchilarini asoslash va suv resurslarini taqsimlashda maqomini, Suv resurslariga nisbatan miqdoriy talabi. Suvdan foydalanish tizimlari, chiqindi suvlari. Kommunal-maishiy xo'jalik- SXM qatnashchisi sifatida miqdoriy va sifat talablari. Chorvachilik SXM qatnashchisi. Dexqonchilik SXM qatnashchisi.	2			
8	Sanoat korxonalarini- SXM qatnashchisi sifatida miqdoriy talablari va suvdan foydalanish tizimlari. Mamlakatdagi energiya tizimlari va energiya iste'molchilari. Suv energiyasi SXM qatnashchisi issiqlik energetikasi SXM qatnashchisi.	2			
2-semestr					
9	Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishi- SXM qatnashchisi. Suv transporti, yog'och oqiziq. Foydali elementlarni ajratib olish. SXM qatnashchisi. Sanitar suv o'tkazish SXM qatnashchisi. Energetika-SXM qatnashchisi. Baliqchilik-SXM qatnashchisi. Suv xo'jalik muvazanati, uni tuzish zaruriyati, tamoyillari uslublari va shakllari. Suv xo'jalik muvazanatini tuzish zaruriyati.	2			
10	Nisbatan kam suv iste'mol qiluvchi SXM qatnashchilari- sog'liqni saqlash, dam olish, suv transporti, yog'ochni oqizish va h.k. Suv xo'jalik va suvni muhofaza qilish tadbirlarining tarkibini, hajmini, amalga oshirish joyini va vaqtini asoslash.	2			
11	Suv xo'jalik muvazanati, uni tuzish zaruriyati, tamoyillari va shakllari. SXM turlari tahlili va suvni muhofaza qilish tadbirlari. Suv resurslarini sifatini boshqarish zaruriyati, printsipi, turlari va yo'llari. Yer usti, yer osti va atmosfera yog'inlarining suv resurslari miqdorini va sifatini boshqarish zaruriyati, turlari, uslublari va yo'llari. Suv resurslarini boshqarish zaruriyati, tamoyillari, turlari, usullari va yo'llari.	2			
12	Suv resurslarining miqdorini va sifatini boshqarish avtomatik tizimini joriy qilish. Suv xo'jaligi tizimi to'g'risida umumiy tushunchalarga ega bo'lish. Suv xo'jaligi tizimining arid mintaqasida o'ziga xosligi. Suv xo'jalik tizimini (SXT) boshqarish.	2			
13	Gidrotugunlar majmui va ulardan foydalanish jarayonida ish tartibini boshqarish. Gidrotugunlar majmui suv xo'jaligi tizimining asosiy elementi sifatida, boshqarish masalalari va asosiy qoidalari. Gidrotugunlar majmui suv xo'jaligi tizimining asosiy bir elementi sifatida. Gidrotugunlar majmui ishlari tartibini boshqarish masalari.	2			
14	Transchegaradosh, davlatlararo va mahalliy suv obyektlari tushunchasi. Suv resurslaridan oqilona foydalanish va yaxshilashda ilmiy tadqiqot va ishlab chiqarishning asosiy vazifalari. Suvni inson hayotida tutgan o'rni, ifloslanish turlari, shakllari va texnogen omillarining ta'siri. Suvning inson hayotida tutgan o'rni. Suv resurslarining ifloslanish turlari va shakllari. Suv resurslariga texnogen ta'siri omillarining ta'siri.	2			

15	Suv resurslarini muhofaza qilishning asosiy yo‘llari. Suv resurslarini muhofaza qilishning ilmiy, ekologik va huquqiy asoslari. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining tabiatni va shu jumladan, suv resurslarini muhofaza qilish huquqiy asoslari haqida. Suv resurslarini muhofaza qilishning ilmiy, ekologik, huquqiy asoslari va suv resurslarini muhofaza qilish tadbirlari. Suv resurslarining sifatiga salbiy ta’sir ko‘rsatishning oldini oluvchi tadbirlar haqida.	2			
	JAMI	30			
Amaliy mashg‘ulot					
1	Daryo havzasining bir qismi uchun SRMF va MQ shakli loyihasini ishlab chiqish. SRMF va MQ shakli loyihasining asosiy vazifalari, -SRMF va MQ shakli loyihasida hali qilinadigan asosiy masalalar va ularni yechish usullari.	2			
2	Suv havzalarning tabiiy-iqtisodiy tahlili. SRMF va MQ shakli loyihasini ishlab chiqish maqsadi va tuzilishi. SRMF va MQ shakli loyihasini umumiy qismi. Havzaning fizik-geografik, iqtisodiy tasnifi va tuproq-meliorativ-gidrogeologik sharoitlari.	2			
3	SRMF va MQ shakli loyihasini texnik qismi. Hidrologik hisoblar. SXM si qatnashuvchilarni asoslash va istiqbolli rivojlanish .	2			
4	Matematik statistika usuli bilan asosiy gidrologik elementlarni hisoblash. Suv resurslarini taxlili.	2			
5	SXM qatnashchilarini asoslash va istiqboldagi rivojlanishi	2			
6	KRX (KMX) suv iste’moli vs oqova suv hisobi. KRX suvlar tarkibidagi umumiy chiqindilarning menerallashuvini aniqlash.	2			
7	KMX (KMX) suv ta’minoti va oqova suv miqdori va sifatini hisoblash.	2			
8	Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarish. Dehqonchilik – SXM, Chorvachilik - SXM	2			
	2-semestr				
9	Sanoatda suv iste’moli va oqova suvlar rejimi hisobi.				
10	Energika suv iste’moli SXM qatnashchisi. Energetika oqova suvlarini muhitdagi suvning sifatiga ta’sirini aniqlash.				
11	Baliqchilik - SXM qatnashchisi. Sun’iy baliqchilik xo‘jaligi oqova suvlarini muhitdagi suvni sifatiga ta’sirini aniqlash.	2			
12	Sanitar suv sarflari. Suv xo‘jalik muvozanati	2			
13	SXM ning ayrim qatnashchilarini iqtisodiy jihatdan asoslash.	2			
14	Suv resurslaridan mukammal foydalanish va muhofaza qilish shakli loyihasini tuzish va xulosa berish	2			
15	Suv xo‘jalik kompleks qatnashchilarini aniq takliflar berish.	2			
	JAMI	30			

Yetakchi o‘qituvchi:

t.f.d., prof. Muradov Sh. O.